

"وزیر محترم نیرو؛ سال ۱۳۹۷ سال سختی خواهد بود"

به نظر می رسد آقای وزیر با فرض تولد صنعت برق در سال خروس و رجوع به طالع بینی چینی به این نتیجه رسیده اند که سال ۹۷، سال سختی خواهد بود. بر اساس طالع بینی چینی سال سگ برای متولدین سال خروس چندان خوبی نیست. چون اصولاً سگ با روحیه تکثرگرایی خروس میانه خوبی ندارد. البته که به عبارتی دیگر، صنعت برق متولد سال آقای موش است که رابطه جالبی با خانم سگ دارد.

تصادفاً سال ۹۶ سال خروس بود و از سال های پر سر و صدایی نیز برای صنعت برق به شمار می رود. در سال ۹۶ تغییرات ساختاری صنعت برق متوقف شد و علی رغم حمایت های زبانی و شکلی مکرر، آقای مهندس چیت چیان برای حضور در دولت دوازدهم انتخاب نشدند و پس از شوک رأی عدم اعتماد مجلس به آقای مهندس بیطرف، آقای دکتر اردکانیان به عنوان وزیر جدید نیرو، با سابقه آبی و آکادمیک و با شعار مدیریت تقاضا، ساختمان شیشه ای وزارت نیرو را تحویل گرفتند.

در سال ۹۶، هجوم متقاضیان سرمایه گذاری، بعد از برجایی به صنعت برق فروکش کرد و چندین بحران طبیعی از قبیل؛ زلزله کرمانشاه، سیل های شمال و ... ، مشکلاتی را برای صنعت برق ایجاد نمود که توسط مدیران این صنعت بخوبی مدیریت شد.

رأی اعتماد خوب مجلس نشینان، اعتماد به نفس نهادینه شده در وزیر جدید را تقویت نمود و با رفتاری هوشمندانه و سیستمی ولی پیچیده، کار را شروع کردند. از قبل نیز به نظر می رسید که ایشان اداره برق را به خود صنعت برق واگذار کنند، ولی چند ماه طول کشید که بر اساس پیش بینی های قبلی، سکان صنعت برق را در سخت ترین شرایط آن به آقای مهندس حائری، واگذار نمودند. آقای مهندس حائری به تمام شاخص ها و پیچ و خم های صنعت برق آشنا هستند و دارای جایگاه علمی خوب و برآمده از همین صنعت می باشند و از شخصیت هایی هستند که تا کنون مورد اجماع و وثوق همه بازیگران صنعت برق نیز بوده اند و توانمندی ایجاد وفاق را دارند. این مشخصه می تواند برای رشد و توسعه و عبور از بحران های صنعت برق، بسیار موثر واقع گردد.

شاخص های عملکردی صنعت برق در سال ۹۶ نشان دهنده عملکردی مشابه سالهای اخیر می باشد. حداکثر نیاز مصرف شبکه سراسری برق کشور به ۵۵۴۰۰ مگاوات رسید که نسبت به سال ۹۵ نزدیک به ۵ درصد رشد داشت و سرانه مصرف بخش خانگی به ۳۰۱۳ کیلووات ساعت رسید که نسبت به سال ۹۰ حدود

۱۵ درصد رشد را نشان می دهد. کماکان مناطق گرمسیر کشور در ماه های گرم؛ حدود ۳۰ درصد از کل مصرف برق را به خود اختصاص دادند.

فروش برق به حدود ۲۵۵۰۰۰ میلیون کیلووات ساعت و با نرخ رشدی حدود ۷,۵ درصد رسید. بالاترین نرخ رشد مصرف برق کماکان متعلق به بخش مصرف غیر مولد خانگی و سپس غیر کارای کشاورزی بوده است و نرخ رشد تعداد مشترکین خانگی با شیب کمتری نسبت به سال های گذشته به حدود ۷۵۰ هزار مشترک رسیده است که نشان دهنده سطح کثرت بازار مسکن می باشد. در سال ۹۶ بخش توزیع حدود ۱۸۰۰۰ کیلومتر شبکه، ۲۸۰۰۰ دستگاه ترانس توزیع با ظرفیتی حدود ۳۰۰۰ مگاوات آمپر، عملکرد داشته است که برآورد می شود در این بخش تا حدود ۳۰۰۰ میلیارد تومان سرمایه گذاری جدید به بهره برداری رسیده باشد.

بخش انتقال و فوق توزیع، عملکرد نسبتاً مشابهی را با سال های گذشته ارائه نمود. در این سال بالغ بر ۱۷۰۰ کیلومتر مدار شبکه انتقال و فوق توزیع به بهره برداری رسید و جمع ظرفیت پست های انتقال، فوق توزیع و بلا فصل نیروگاهی بهره برداری شده بالغ بر ۱۰۰۰۰ مگاوات آمپر گردید که برآورد می گردد حدود ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ میلیارد تومان به سرمایه گذاری به بهره برداری رسیده در این بخش ایجاد شده است. نکته جالب در تراز ظرفیت سازی این بخش؛ ظرفیت ۲۵۰۰۰۰ مگاوات آمپری پستهای فوق توزیع و انتقال کشور است که حدود ۴ برابر پیک بار است و فقط تلفات بی باری آن نزدیک ۲۰۰۰ میلیون کیلووات ساعت میگردد.

در بخش تولید، پیش بینی اولیه به مدار آمدن حدود ۳۰۰۰ مگاوات ظرفیت جدید بود که فقط حدود ۲۰۰۰ مگاوات آن به مدار آمد. علت مهم عدم تحقق برنامه، اجرایی نشدن ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید و کمبود نقدینگی عنوان شده است. همان گونه که ملاحظه می گردد؛ در سال ۹۶ چرخ صنعت برق مشابه چند سال گذشته چرخیده است و از آنجا که اطلاعات جدیدی از میزان مطالبات بخش خصوصی توسط مراجع ذی ربط اعلام نشده است، اکتفا به خبر معاون محترم هماهنگی توزیع مبنی بر بدهی ۳۰۰۰۰ میلیارد تومانی وزارت نیرو می تواند به نوعی شرایط نا مناسب تحمیل شده به بخش خصوصی را کماکان نشان دهد.

وزیر محترم نیرو میزان سرمایه گذاری بخش دولتی و خصوصی را در سال ۹۶، بالغ بر ۱۲۰۰۰ میلیارد تومان عنوان نموده اند که جذب حداقل ۸۰ درصد آن توسط صنعتگران داخلی با توجه به توان آنها، دور از انتظار نیست. ضمناً، بر خلاف پیش بینی های اولیه، میزان صادرات برق در سال ۹۶ نسبت به سال ۹۵ حدود ۲۵ درصد رشد داشته است.

سال ۹۷ در پیش است. فضای عمومی صنعت برق در کلیه بخش های آن، نوید بخش شرایط مناسب تری نسبت به سال ۹۶ نیست و بهتر است از طالع متولدین سال خروس در سال سگ بگذریم و بر اساس رنگ سال که بنفش است، سال ۹۷ را پیش بینی نماییم. بر اساس طالع بینی رنگ ها، رنگ بنفش نشانه؛ اصالت، خلاقیت، نوآوری اندیشه رویایی و آینده بینانه است.

پیش بینی می گردد که پیک بار کشور به حدود ۵۸ تا ۵۹ هزار مگاوات برسد و کماکان بخش مصرف سرمایه تا ۳۰ درصد از پیک بار را به خود اختصاص می دهد و میزان فروش برق حدود ۲۸۰ هزار میلیون کیلووات ساعت برآورد می گردد.

چنانچه پیش بینی آقای وزیر مبنی بر کاهش ۴۰۰۰ مگاواتی ظرفیت نیروگاه های برق - آبی تحقق پیدا کند، به طور قطع برای تامین نیاز مصرف به مدیریت تقاضا و به مدار آمدن حداقل ۵۰ درصد ظرفیت جدید تعهد شده برای سال ۹۷ و طرح مشارکت پذیری مشترکین بزرگ نیاز می باشد.

جناب آقای وزیر، می باید به رویکرد مورد تاکید خود که مدیریت تقاضاست، جنبه عملیاتی و اجرائی ببخشند. در مدیریت تقاضای صنعت آب و برق، فرصت های شغلی و سرمایه گذاری زیاد و زودبازدهی نهفته است که به طور قطع توجه به آنها میتواند علاوه بر توسعه کسب و کار، متشاء خدمات تاثیرگذار ملی نیز گردد.

در بخش فوق توزیع و انتقال نیز احداث حداقل ۱۶۰۰ کیلومتر مدار شبکه و نصب تا ۶۰۰۰ مگاوات آمپر ظرفیت پست، با مجموع اعتباری تا ۳۰۰۰ میلیارد تومان پیش بینی می گردد.

در بخش توسعه انرپی های تجدیدپذیر، با توجه به طرح ها و مجوزهای اعطا شده، چنانچه تغییری در سیاست تعرفه ای وزارت نیرو اجاد نگردد، پیش بینی می شود حداقل ۳۰۰ مگاوات به ظرفیت های موجود این بخش افزوده شده و جمع ظرفیت به حدود ۸۰۰ مگاوات برسد.

سرمایه گذاری انجام شده برای ظرفیت فوق بالغ بر ۱۵۰۰ میلیارد تومان خواهد شد.

در بخش تولید برنامه ریزی شده است که حدود ۳۰۰۰ مگاوات ظرفیت جدید به بهره برداری برسد که به نظر می رسد با توجه به پابرجا بودن شرایط نقدینگی قبلی، در خوش بینانه ترین حالت، امکان ورود ۲۰۰۰ مگاوات بهره برداری، قابل پیش بینی است که حجم سرمایه گذاری در این بخش تا ۶۰۰۰ میلیارد تومان برآورد می گردد. همان گونه که ملاحظه می گردد سرمایه گذاری صنعت برق کشور در شرایط بسیار عادی، می باید به حدود ۱۵۰۰۰ میلیارد تومان برسد تا پاسخگوی نیاز حداقلی در این بخش باشد که با توجه به بدهی های پیشین و ارقام بودجه سال ۹۷، برای تحقق امر فوق، به نظر می رسد معرفی و اجرای ساز و کارهای جدید و متفاوتی مورد نیاز است.

از طرف دیگر چنانچه دولت مجوز افزایش حداکثر ۲۰ درصدی در تعرفه های برق را بدهد و نرخ متوسط برق به حدود ۷۵-۸۰ تومان برسد، صنعت برق کماکان با کسری حدود ۳۵-۴۰ تومان به ازای هر کیلووات ساعت برق روبه رو است. برای عبور از شرایط شکننده فوق (به قول رئیس محترم سندیکای برق) کماکان بحث اصلی و راه برون رفت، اصلاح اقتصاد برق است. اقتصاد برق پدیده ای است که خاصیت مکش قوی و خفه کردن دارد و چنانچه حد و اندازه و ظرفیتش اصلاح نگردد، معلوم نیست که چه اتفاقی برای مکش شدگانش بیفتد.

در شکل گیری اقتصاد برق کشور، بازیگران زیادی نقش آفرینی می نمایند. قانونگذاران از بازیگران اصلی این صحنه هستند که علی رغم صحنه گذاری مستمر بر وجود مشکل، به دلایل سیاسی، تغییرات اساسی در ساختار اقتصاد برق را به عمل نمی آورند.

مدیران و کارکنان صنعت برق از بازیگران دیگر این صحنه هستند. این همکاران صدیق، با پایداری مستمر در تامین برق بویژه تامین برق در پیک بار را به عنوان یک هدف عالی در مدنظر دارند و برای تحقق آن از هیچ کوشش و تلاشی نیز مضایقه نمی کنند و خوشبختانه در سایه همین تعصب و تلاش توانسته اند بحران های بزرگی را با موفقیت پشت سر بگذارند.

بخش خصوصی از بازیگران عمده و بشدت متأثر صنعت برق است. تولیدکنندگان، پیمانکاران، مشاوران، سرمایه گذاران ... ، که سال ها به عنوان همراه و همکار صنعت برق سهم عمده ای از رشد و پیشرفت این صنعت زیر بنایی داشته اند.

طی چند سال گذشته، حال این بازیگر موثر در صنعت برق، خوب نیست و پیش بینی می شود در سال ۹۷، چنانچه شرایط زیر برای آن محقق نگردد حالش خیلی بدتر شود و وقتی حال این بازیگر خوب نباشد، به طور قطع بازی های خوبی را نمی توان از آن انتظار داشت.

- ۱- لزوم تعدیل واقعی و دینامیک عوامل تاثیرگذار در قراردادهای جاری و آتی، از قبیل: نرخ ارز، نرخ فلزات، و حتی نرخ دستوری دستمزد و ...، برای جلوگیری از بروز سونامی قراردادهای متوقف
- ۲- تدوین مدلی واقعی و مبتنی بر توانمندی های موجود برای حمایت از ساخت داخل
- ۳- تدوین و ابلاغ قراردادهای تیپ برای یکسان سازی عملکرد و پرهیز از اعمال سلیقه
- ۴- اصلاح روش های منتهی به پرداخت مطالبات بخش خصوصی، به گونه ای که بازی برد-برد ایجاد شود.

دربازی فعلی، مدل پرداخت مبنی بر این ضربالمثل است که "دیر یا زود دارد، اما سوخت و سوز ندارد"، لیکن واقعاً این ضربالمثل در شرایط اقتصادی فعلی دیگر کاربرد ندارد، چون اگر مطالبات

بموقع پرداخت نگردد، قطعاً هم سوخت دارد و هم سوز. سوخت دارد به این دلیل که ارزش پول در کاهش مستمر است، و سوز دارد به علت تعطیلی اجباری، بیکاری افراد شاغل و در نهایت مصیبت زدگی و ورشکستگی تعداد بی شماری بنگاه.

چنانچه مدیران صنعت برق، توجه و بذل محبت خود را معطوف به رفع نیاز چهار اولویت فوق نمایند، بی شک برگ زرین دیگری در تاریخ حمایت از توسعه توانمندی‌ها و ماندگاری بازیگر اصلی این صنعت، در سالی که به رنگ بنفش مزین شده است، برجا خواهند گذاشت.

در ضمن سال واقعی تولید صنعت برق کشور، سال موش است. متولدین سال موش با سگ رابطه جالبی دارند و چنانچه آقای موش کمتر در خانه بماند و دنبال کسب و کار رفته و پول بیاورد، کارها بخوبی پیش می‌رود و خان سگ نیز حسابی تحویلش می‌گیرد.

سعید مهذب ترابی، مدیرعامل شرکت مهندسی قدس نیرو